

Sygn. akt II CSK 155/21

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa J. F.
przeciwko I. W.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 sierpnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej Rzecznika Praw Obywatelskich
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 marca 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną Rzecznika Praw Obywatelskich wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 marca 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z dnia 15 kwietnia 2021 r., I CSK 34/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w powołanym przepisie oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazuje także, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Jego rozpoznanie nie ma charakteru postępowania w ramach trzeciej instancji. Służy realizacji konstytucyjnych i ustawowych zadań Sądu Najwyższego, wśród których pozostają przede wszystkim nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 8

grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 154 ze zm.) jego obowiązki obejmują zapewnienie jednolitości orzecznictwa i rozstrzyganie zagadnień prawnych. Tym właśnie celom wypada podporządkować także rozstrzyganie skarg kasacyjnych.

Jeżeli strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06; z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi, nie da się nie dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić na pierwszy rzut oka bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. np. postanowienie z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając - jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” - powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Skarżący nie wykazał tych okoliczności, a bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała na stwierdzenie, aby była ona - w przedstawionym rozumieniu - oczywiście uzasadniona.

Skarżący przedstawił jedynie swoją ocenę wyroku, polemizując z ustaleniem Sądu Apelacyjnego, niezasadnie twierdząc, że pozwana - jako autorka projektów uchwał wspólnoty mieszkaniowej – odpowiada za naruszenie dóbr osobistych powoda, posiadając legitymację czynną w procesie.

Trafnie również Sąd Apelacyjny wskazuje, że pozwana opracowała jedynie projekty spornych uchwał, które w rzeczywistości stanowiły wolę całej wspólnoty. Ustalenia faktyczne również w tym zakresie były wiążące dla Sądu Najwyższego (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.).

W zasadzie skarżący przedstawia swój punkt widzenia, wywodzony z własnej oceny materiału dowodowego i proponuje własne ustalenia. Tymczasem, z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sądy *meriti* wynika, że pozwana wyraziła krytyczną opinię o zachowaniu powoda w zakresie tworzenia i zatwierdzenia przez wspólnoty mieszkaniowe narzuconego regulaminu węzła ciepłego, a jej działanie podyktowane było dobrem wspólnoty mieszkaniowej. Pozwana także w projekcie uchwały nie powoływała określić względem powoda, które mogłyby zostać uznane za powszechnie obraźliwe, ośmieszające czy wulgarne. Stanowiły one jedynie jego krytyczną ocenę, co jest dozwolone na gruncie prawa do wolności wypowiedzi, która jest zagwarantowana m.in. przez Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (zob. m.in. wyrok SN z dnia 8 maja 2019 r., I PK 35/18, OSNP 2020 nr 3, poz. 25).

Zauważenia również wymaga, że wówczas gdy „krytyka opiera się na informacjach, które zostały rzetelnie i starannie zebrane oraz zweryfikowane” i jest dokonywana w uzasadnionym interesie społecznym, to nawet jeżeli sprowadza się do postawienia zarzutów nieprawdziwych, nie rodzi odpowiedzialności osoby naruszającej dobra osobiste ze względu na wyłączenie bezprawności takiego działania (zob. m.in. wyrok SN z dnia 8 grudnia 2020 r., I NSNc 44/20, OSNKN 2021, nr 1, poz. 5).

Ponadto z motywów zaskarżonego orzeczenia nie wynika, żeby Sądy *meriti* orzekały wbrew stanowisku Sądu Najwyższego, które zakłada, że działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego wyłącza bezprawność naruszenia

dobra osobistego wtedy, gdy opublikowane informacje były prawdziwe (zob. m.in. wyrok SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., I CSK 21/17).

Reasumując, nie sposób mówić, aby podnoszone przez skarżącego argumenty powodowały, że skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Jednocześnie całkowicie niezasadne było odwołanie się do ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (t.j, Dz.U. z 2018 r., poz. 1914 ze zm.).

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

Na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c., z uwagi na wniesienie skargi kasacyjnej przez Rzecznika Praw Obywatelskich, zniesiono wzajemnie koszty postępowania.

jw